

Avrupa’da Yaşlanma, Aktif Yaşlanma ve Kuşaklar Arası Çatışma İlişkisine COVID-19 Güncellemesi

COVID-19 Update on Its Relationship to Aging, Active Aging, and Intergenerational Conflict in Europe

Burcu Çağla Ayabakan¹

Öz

Bilimsel ve politik tartışmalarda yaşlanma, yaşlı ve genç nesil arasında çatışmaya yol açan ve engellenemez bir durum olarak algılanmaktadır. Özellikle son 10 yılda Avrupa’da, yaşlıların büyük ölçüde gençler sayesinde iyi durumda olduğuna yönelik, nesiller arası çatışmayı arttıran bir eğilim belirginleşmiştir. Bu çalışma, Avrupa’da kuşaklar arası çatışmaya yönelik göstergeleri; kuşaklar arası çatışma ile yaşlanma ve kuşaklar arası çatışma ile aktif yaşlanma politikaları arasındaki ilişkiyi ve son olarak, COVID-19’un kuşaklar arası çatışmanın boyutuna etkisini değerlendirmek amacıyla, “Avrupa’da genç ve yaşlı kuşağın çıkarları arasında bir çatışma var mı?”, “Nüfusun yaşlanmasıyla çatışma artar mı?”, “Aktif yaşlanma politikaları çatışmayı yumuşatabilir mi?”, “COVID-19 Avrupa’da kuşaklar arası çatışmayı arttırdı mı?” sorularına cevap aramaktadır. Literatürden kanıtlar, Avrupa’da kuşaklar arası bir çatışmanın var olduğunu ve yaşlıların aktif olarak hayata katıldıklarında ve toplumda görünür olduklarında kuşaklar arası çatışmanın daha zayıf olacağını göstermektedir. Pandemi ise yaşlı ve genç nesiller arasındaki çıkar çatışmasını arttırmış ve görünür kılmıştır. Çalışma, literatürde hem teorik olarak hem de çeşitli araştırmalarla incelenen kuşaklar arası çatışma ve yaşlanma ilişkisine COVID-19 perspektifi getirmekte, bu bakımdan mevcut tartışmaları bir adım öteye taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kuşaklar Arası Çatışma, Aktif Yaşlanma, Yaşlanma, COVID-19

Abstract

DScientific and political debates perceive aging as an unavoidable situation that leads to conflict between older and younger generations. The last 10 years in particular have seen a clear trend in Europe with older people doing well largely due to the younger generation, and this has increased the intergenerational conflict. This study examines the indicators for intergenerational conflict in Europe in order to assess the relationships between intergenerational conflict and aging and between intergenerational conflict and active aging policies. Lastly, the article seeks answers to questions such as “Does conflict exist between the interests

1 Burcu Çağla Ayabakan (Dr.), Kocaeli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Kocaeli, Türkiye. E-posta: bcozgul@gmail.com ORCID: 0000-0003-2000-4503

Atf: Ayabakan, B. C. (2022). Avrupa’da yaşlanma, aktif yaşlanma ve kuşaklar arası çatışma ilişkisine Covid-19 Güncellemesi. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 83, 225-247. <https://doi.org/10.26650/jspc.2022.83.1108372>

of the younger and older generations in Europe?”, “Does conflict increase as populations age?”, “Can active aging policies moderate conflict?”, and “Has COVID-19 increased intergenerational conflict in Europe?” with regard to the impact COVID-19 has had in terms of the extent of the intergenerational conflict. Evidence from the literature indicates that an intergenerational conflict exists in Europe and that this intergenerational conflict weakens as older people become more actively involved in life and visible in society. On the other hand, the pandemic has increased the presence and visibility of the conflict of interests between the old and young generations. This article brings the perspective of COVID-19 to the relationship between intergenerational conflict and aging, which has been examined theoretically through various studies in the literature, and takes the current discussions one step further in this respect.

Keywords

Intergenerational Conflict, Active Aging, Aging COVID-19

Extended Summary

From the perspective of self-interest, people support policies if they hope to benefit from them and oppose policies when its individual costs associated exceed the associated expected benefits. In addition, one should take into account that values are neglected from a self-interest perspective and offer limited understanding. Above and beyond age-based intergenerational interests are important parameters that shape attitudes. Increased life expectancy and decreased fertility rates have caused population aging all over the world, especially in Europe. This aging will affect the labor market and pension financing as well as increase healthcare and long-term care costs. These developments mean youths will bear the burden of these increased costs that also pose a threat to the welfare state. These different personal interests between the old and the young may cause them to show different attitudes towards the related policies and may lead to a decrease in intergenerational solidarity. The strength of a generational conflict may be related to age as well as to how older people participate and engage in financial and economic activities. The elderly support their children in terms of childcare and by volunteering and contributing to cultural life. Therefore, active aging positively frames how the elderly and their contributions to society are viewed. Active participation of the elderly can reduce the perception of the elderly as a burden on society as well as indicate their economic and social potential. These positive perceptions will reduce intergenerational conflicts concerning welfare resources.

The subjects of this study are intergenerational relations, justice, and conflict, and these have been previously investigated in the academic literature. These issues are also increasingly being addressed in social policy research. However, the evidence based on intergenerational conflict before COVID-19 remains relatively small. The COVID-19 pandemic and its aftermath have confirmed evidence of its existence and deepened the intergenerational conflict. In this context, the study primarily examines whether an intergenerational conflict exists in Europe, what the relationship between population aging and intergenerational conflict is, and how an active aging policy that aims to better integrate older generations into society affects the intergenerational conflict. These relationships have additionally been evaluated from the perspective of the COVID-19 era and its implications. In this context, the study is thought to be able to provide answers on how intergenerational solidarity can be shaped within the framework of the changing conditions with regard to the current

population aging trend and COVID-19, the belief that countries must make a difficult choice between protecting the elderly and providing an economic future for young people, and the perception that the needs of one outweigh the needs of the other (i.e., an intergenerational environment where the older people enjoy privileges and advantages while the young face challenges and an uncertain future). The view that conflict exists has been supported and made visible in the last two years, especially through the COVID-19 pandemic, which has had devastating effects on Europe. COVID-19 has fueled the debates on how to care for the frail and vulnerable elderly and highlighted the shortcomings existing systems have in providing this care. This shows that the issue of intergenerational conflict has gained a new dimension.

The study has revealed intergenerational conflict by comparing the social expenditures (education and retirement) for the old and young generations in Europe as well as the age-related social expenditure preferences of the old and young generations in welfare state areas. In this context, the study is based on the thesis that, in an intergenerational conflict, the elderly support elderly-friendly spending policies more, while young people oppose them. Evidence from the literature supports the conclusion that the strength of conflict is associated with population aging. In other words, demographic aging increases intergenerational conflict. In addition, this article explains the effectiveness of older people and the importance of social participation with regard to intergenerational conflict. This means that the more active the older population is, the weaker the intergenerational conflict will be. Providing an independent, healthy, and safe life for the elderly with an aging policy will not only increase their quality of life, but it will also reduce the likelihood of intergenerational conflict. Active aging policies have tools for reducing intergenerational conflict, and these seems to be important tools in this respect.

Avrupa'da Yaşlanma, Aktif Yaşlanma ve Kuşaklar Arası Çatışma İlişkisine COVID-19 Güncellemesi

Demografik Yaşlanma Sorunu

Yaşlılık ne zaman başlar? Bir kişinin yaşlı kapsamına girip girmediğini belirlemek için literatürde standart bir sayısal kriter oluşturulmamıştır, genellikle emeklilik yaşıyla ilişkilendirmektir (WHO, 2002). Birleşmiş Milletler ve Dünya Sağlık Örgütü 60 yaş ve üzerindeki bir kişiyi “yaşlı yetişkin” olarak tanımlamaktadır (WHO, 2002; UN, 2017). Bununla birlikte son raporlar 65'i sınır yaşı olarak almaktadır ve daha ileri bir yaşa doğru kalıcı bir eğilim olduğu söylenebilir (UN, 2019). Nüfusun yaşlanması, çocuk ve genç nüfus oranındaki azalmayı ve 60 yaş ve üzeri nüfus oranındaki artışı ifade etmektedir.

21. yüzyılın başında nüfusun yaşlanması, Avrupa'da baskın bir demografik süreç haline gelmiştir. Nüfusun yaş yapısı, geçmiş ve mevcut doğurganlık eğilimleri, ileri yaşlarda ölüm oranlarındaki artış ve önemli bir oranda göç tarafından belirlenmektedir. Yaşlıların toplam nüfus içindeki oranındaki artışını ifade eden nüfus yaşlanması, genç nüfusun büyümesinde bir yavaşlamanın ve/veya yaşlı nüfustaki büyümenin hızlanmasının bir sonucudur. Genç nüfusun sayısal artışındaki görece yavaşlama, genellikle doğurganlık düzeylerindeki ve doğum oranlarındaki düşüşlerin bir sonucudur ve bu yaşlanma şekli “yaş piramidinin en altındaki yaşlanma” olarak bilinmektedir. Yaşlı nüfusun artışının hızlanması, genellikle yaşlıların ölüm oranlarındaki hızlı düşüşün bir sonucudur; bu yaşlanmaya “yaş piramidinin tepesindeki yaşlanma” denmektedir (Kinsella ve Philips, 2005). Bununla birlikte, yaşlanmada yaşam seyri perspektifi, yaşlanma sürecini güçlü bir şekilde şekillendirir ve yaşlanmanın sadece biyolojik olarak değil, aynı zamanda sosyal olarak da nasıl inşa edildiğini göstermektedir (Foster ve Walker, 2021). Sosyal istikrar, fiziksel güvenlik, iyileştirilmiş yaşam koşulları ve ekonomik ve tıbbi ilerleme daha uzun yaşam süresine ve yaşam kalitesinin artmasına katkıda bulunmuştur (European Commission, 2006). Avrupa için nüfusun yaşlanmasını bir kriz olarak tanımlayan söylemler oldukça yaygındır (Dyk, 2014).

Batı Avrupa dünya üzerinde en belirgin demografik yaşlanma eğilimlerine sahip bölgedir. Daha önce bahsedildiği gibi bu nüfus dönüşümü, hastalıklardaki azalmalar, azalan doğurganlık ve düşen ölüm oranlarının uzun ömürlülüğün artmasına neden olan bir bileşimden kaynaklanmaktadır. Avrupa'daki çok sayıda ülkede geçen

yüzyılın sonunda nüfustaki büyüme durmuş ve nüfus hızla yaşlanmaya başlamıştır. Bu dönüşüm birey, aile, toplum, piyasa ve devlet olmak üzere her düzeyde hissedilmekte ve dikkate değer değişiklikler gerektirmektedir. Halihazırda, Avrupa nüfusunun %19'u 65 yaşın üzerindedir ve tahminler, bu oranın önümüzdeki 30 yılda ortalama olarak %10 daha artacağı yönündedir (BM, 2019).

Avrupa Komisyonu, 2010 ve 2060 yılları arasında 65 yaş üstü insan sayısının toplam nüfusun %17,4'ünden %29,5'ine çıkacağını ve aynı dönemde 80 yaş üstü insan sayısının neredeyse üç kat artarak %12'ye çıkacağını tahmin etmektedir. Bununla birlikte, AB'deki çalışma çağındaki nüfusun bu süre içinde %14,2 oranında azalması beklenmektedir ve bunun refah sağlanması üzerinde ciddi bir etkisi olacaktır. Özellikle emekli maaşları, sağlık hizmetleri ve uzun süreli bakım sistemleri, giderek artan sayıda yaşlı insanın ihtiyaçlarını karşılayamayan işgücünün küçülmesiyle birlikte sürdürülemez hale gelme riskiyle karşı karşıyadır (Eurofound, 2018). Tablo 1'de Avrupa'da nüfusun yaşlanmasına ilişkin temel göstergelere yer verilmiştir:

Tablo 1
Nüfusun Yaşlanmasının Temel Göstergelerine Göre Avrupa'da Değerler

Ülkeler	Doğurganlık Hızı (%) 2020 Toplam	Doğumda Yaşam Beklentisi (Yıl) 2020		Doğal Nüfus Değişimi (Binde) 2021
		Kadın	Erkek	
	1,58	84,4	80,4	1,4
	1,66	83,6	78,9	0,9
İskandinav Ülkeleri	1,52	83,7	78,9	-2,2
Batı Avrupa	1,24	84,7	79,7	-4,0
Almanya, Avusturya, İsviçre	1,49	80,7	73,1	-4,9
Güney Avrupa	1,68	78,0	71,0	-7,2
Orta-Doğu Avrupa	1,44	76,4	66,6	-7,9
Güney-Doğu Avrupa	1,44	76,4	66,6	-7,9
Doğu Avrupa	1,74	77,1	69,6	-
Kafkasya	1,74	77,1	69,6	-
AB (27)	1,50	83,4	77,8	-2,5

Kaynak: European Demographic Datasheet 2022

Toplam doğurganlık hızının bir bütün olarak AB için 2019'da 1,52 iken, bunun 2070'e kadar 1,65'e yükseleceği öngörülmektedir. Erkekler için doğumda beklenen yaşam süresi 2019'da 78,7 iken, bunun 2070'de 86,1'e çıkması, yaşam süresinin 7,4 yıl artması beklenmektedir. Kadınlar için 2019'da 84,2 iken, bunun 2070'de 90,3'e çıkması, yaşam süresinin 6,1 yıl artması, başka bir deyişle, erkeklerle kadınlar arasında yakınlaşmanın devam etmesi

beklenmektedir. AB için yıllık net göç girişlerinin uzun vadede kademeli olarak düşeceği varsayılmaktadır. 2019'da yaklaşık 1,3 milyon kişiden 2070'de yaklaşık 1 milyona (AB nüfusunun %0,2'si) düşmesi öngörülmektedir (European Commission, 2020).

AB'de ekonomik krizler nedeniyle mali politikalar üzerinde ciddi kısıtlamalar ve güçlü bir mali konsolidasyona ihtiyaç vardır, bu da yaşlanmadan kaynaklanan sorunlarla mücadeleye ayrılan bütçenin sınırlandırılmasına neden olmaktadır. Aynı zamanda, AB'nin demografik profilindeki değişiklikler işgücü piyasalarını, aileleri ve bireyleri de etkilemektedir. Nüfusun yaşlanmasının getirdiği zorlukların üstesinden gelmek için uzun vadeli ve verimli politikalara ihtiyaç vardır. Nüfusun yaşlanmasından kaynaklanan zorlukların çoğu evrenseldir ve bu zorluklar şunları içermektedir (Eurostat, 2021):

- Kamu bütçeleri ve mali sistemler üzerinde baskı,
- Emeklilik ve sosyal güvenlik sistemleri üzerinde baskılar,
- Ekonomiyi ve özellikle işyerlerini yaşlanan bir işgücüne uyarlamada zorluklar,
- Yaşlanma ile potansiyel işgücünün azalması ve ortaya çıkan işgücü piyasası eksiklikleri,
- Artan sayıda eğitimli sağlık uzmanına duyulan ihtiyaç,
- Sağlık hizmetlerine ve uzun süreli (kurumsallaştırılmış) bakıma artan talep,
- Kaynakların dağıtımında kuşaklar arası çatışmalar.

Bununla birlikte nüfusun yaşlanmasının yüksek bir yaşam kalitesi ile ilişkili doğal bir süreç olduğu da doğrudur ki bu büyük bir başarıdır. Yaşlanma, refahın bir işaretidir, çünkü doğrudan yüksek refah seviyeleri ile bağlantılıdır. Yaşlanma uygun ekonomik, politik ve sosyal eylemleri programladığımız sürece avantajlı da olabilir (Lorenzo Lopez vd., 2017).

Yaşlanma Sorunuyla Başa Çıkma Bir Strateji Olarak Aktif Yaşlanma

Önemli ekonomik ve sosyal etkilerine rağmen nüfusun yaşlanması konusu Avrupa için çok yakın zamanda bir sorun olarak değerlendirilmeye başlanmıştır.

Yaşlanma 1990'ların başında bir Avrupa politikası konusu olarak ön plana çıkmıştır. 1993'teki Avrupa Yaşlılar Yılı, yaşlanma konusunda yeni bir katılımcı söylemi beraberinde getirmiştir. Avrupa Komisyonu'nun düzenlediği "Her Yaş İçin Bir Avrupa'ya Doğru" belgesinde açıklanan dört politika, yaşam boyu öğrenmeyi, esnek çalışma düzenlemelerini ve sübvansiyonları teşvik ederek Avrupa'da yaşlıların istihdam oranlarını yükseltmek; işgücü piyasasından erken çıkış eğilimlerini tersine çevirmek ve sosyal koruma politikalarını iyileştirmek; sağlık politikalarını ve yaşlı bakımı araştırmalarını desteklemek ve işyeri temelli ayrımcılık ve sosyal dışlanmayla mücadeleyle yönelik politikalar geliştirmektir (Foster ve Walker, 2021). Yaşlanmaya ilişkin zorlukların üstesinden gelmek için Dünya Sağlık Örgütü tarafından benimsenen aktif yaşlanma kavramı ise, "Aktif Yaşlanma: Bir Politika Çerçevesi (2002)" isimli referans belgesinde "insanlar yaşlandıkça yaşam kalitesini artırmak için sağlık, katılım ve güvenlik fırsatlarını optimize etme süreci" olarak tanımlanmıştır (Urrutia Serrano, 2018).

"Aktif" kelimesi yalnızca fiziksel olarak aktif olmayı veya işgücüne katılma becerisini değil, sosyal, ekonomik, kültürel, manevi görevlere ve vatandaşlık görevlerine sürekli katılımı ifade etmektedir. Emekli olan yaşlılar ve hastalar veya engelliler ailelerine, akralarına, içinde yaşadıkları topluma ve devlete aktif olarak katkıda bulunmaya devam edebilirler. Aktif yaşlanma, kırılan, engelli ve bakıma muhtaç olanlar da dahil olmak üzere tüm insanlar için sağlıklı yaşam beklentisini ve yaşam kalitesini arttırmayı amaçlamaktadır. "Sağlık" kelimesi, Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımında ifade edildiği gibi fiziksel, zihinsel ve sosyal iyilik halini ifade etmektedir. Bu nedenle aktif yaşlanma çerçevesinde, zihinsel sağlığı ve sosyal bağlantıları geliştiren politikalar ve programlar, fiziksel sağlık durumunu iyileştirenler kadar önemlidir (WHO, 2002). DSÖ'nün aktif yaşlanma tanımı aşağıdaki şu unsurları içermektedir (São José ve Teixeira, 2014):

- Aktif yaşlanmanın bireysel bir sorumluluktan ziyade kolektif bir sorumluluk olduğu;
- Yaşlıların ihtiyaçlarına, isteklerine ve kapasitelerine saygı göstermesi gerektiği;
- Zayıf, engelli ve bakıma muhtaç yaşlılar tarafından gerçekleştirilebilir olması gerektiği;
- Fiziksel ve zihinsel, üretken ve üretken olmayan birden fazla aktiviteyi içermesi gerektiği;

- Yaşam boyunca meydana gelen bir süreç (yaşam seyri perspektifi) olduğu;
- Nihai amacının yaşlıların yaşam kalitesini artırmak olduğu;
- Ekonomik, sosyal ve politik çeşitli faktörler tarafından şekillendirildiği.

Aktif yaşlanma, yaşlı yetişkinin rolünün yalnızca fiziksel ve mesleki faaliyetlerle sınırlı olmadığını, aynı zamanda sosyal, ekonomik, kültürel, manevi ve sivil süreçlere katılımı içerdiğini ima etmektedir (Urrutia Serrano, 2018). Özerkliği ve katılımı vurgulayan bu tanım, bağımlılık ve pasifliğe odaklanan yaşlılık klişelerine meydan okumaktadır (Del Barrio vd., 2018). Aktif yaşlanma, ücretli istihdam da dahil olmak üzere topluma katılım fırsatlarını teşvik etmektedir ve bu, yaş ayrımcılığıyla mücadele ve yaş çeşitliliğini içerecek biçimde esnek eğitim ve istihdam biçimlerini teşvik edecek önlemleri gerektirmektedir (Lain, 2016). Aktif yaşlanma, insan haklarının güvence altına alınmasını, genişleyen yaşlı nüfusun sağlıklı kalmasını (böylece sağlık ve sosyal bakım sistemleri üzerindeki yükü azaltmayı) ve istihdamda daha uzun süre kalmayı (böylece emeklilik maliyetlerini azaltmayı) ve topluma tam katılım sağlamayı mümkün kılan politika vizyonunun bir parçasıdır.

Aktif yaşlanma yaklaşımı, yaşlıların insan haklarının ve Birleşmiş Milletler'in bağımsızlık, katılım, onur, özen ve kendini gerçekleştirme ilkelerinin tanınmasına dayanmaktadır. Yaşlanmaya ilişkin planlamayı, yaşlıların pasif olduğunu varsayan "ihtiyaç temelli" bir yaklaşımdan insanlara yaşamın her dönemi ve alanında fırsat ve muamele eşitliği tanıyan "hak temelli" bir yaklaşıma kaydırmaktadır (WHO, 2002). Havighurst (1961), mutlu bir yaşlılığa ulaşmak için aktif yaşlanmanın tüm yaşam döngüsü boyunca gerçekleştirilmesi gereken bir süreç olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle, aktif yaşlanma da dahil olmak üzere refahı iyileştirmeyi amaçlayan sosyal politika önlemleri yaşam boyu bir yaklaşım benimsemelidir.

Politika ve program geliştirmeye yönelik aktif bir yaşlanma yaklaşımı hem bireysel yaşlanma sorunları hem de nüfus yaşlanmasının birçok sorununu çözmeye potansiyeline sahiptir. Sağlık, işgücü piyasası, istihdam, eğitim ve sosyal politikalar aktif yaşlanmayı desteklediğinde potansiyel olarak şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır (WHO, 2002):

- Yaşamın üretken aşamalarında daha az ölüm,
- İleri yaşlarda kronik hastalıklarla ilişkili daha az engel,

- Yaşlılıkta yüksek yaşam kalitesine sahip daha fazla insan,
- Yaşlılıkta toplumdaki sosyal, kültürel, ekonomik ve politik yönlere, ücretli ve ücretsiz rollere, ev, aile ve toplum yaşamına aktif olarak katılan daha fazla insan,
- Tıbbi tedavi ve bakım hizmetleriyle ilgili daha düşük maliyetler.

Kuşaklar arası dayanışmanın yanı sıra karşılıklı bağımlılık (yaşlı ve genç nesiller arasında iki yönlü verme ve alma) aktif yaşlanmanın önemli ilkeleridir. Dünün çocuğu, bugünün yetişkini ve yarının büyükannesi veya büyükbabasıdır. Büyükanne ve büyükbaba olarak sahip olacağı yaşam kalitesi ise önceki yaşamı boyunca karşılaştığı riskler ve fırsatlara ve kendisinden sonraki nesillerin gerektiğinde yardım ve destek sağlama biçimlerine bağlıdır (WHO, 2002). Aktif yaşlanma ise sağlığını koruyan ve bakım giderleri daha az, çalışma hayatında daha uzun süre yer alan ve gelir güvencesine sahip, başka bir deyişle daha bağımsız yaşlılar yaratmaya yardımcı olmaktadır (Walker, 2006). Bu nedenle, sonraki kuşakların üzerindeki bakım yükünü hafifletme bakımından büyük bir faydaya işaret etmektedir. Ek olarak, yaşlı bireylerin toplumsal katılımının, yaşam kalitesi ve memnuniyetinin artırılması, yaşlanmanın neden olduğu olumsuz koşulları tersine çevirerek tecrübe ve birikimleriyle birlikte genç kuşaklar için yararlanılabilecek önemli bir kaynak olması inancına katkı sağlayacaktır.

Avrupa bağlamında Aktif Yaşlanma Endeksi (AAI), hem Avrupa düzeyinde hem de ulusal düzeyde aktif yaşlanma politikalarını izlemek için ana araçtır. AAI, politikacılara, nüfus yaşlanmasının zorlukları ve bunun toplum üzerindeki etkileri ile başa çıkmada kullanılan sosyal politika müdahalelerinin karşılaştırmalı, maddi ve niceliksel verilere dayandırmasına olanak tanımaktadır. AAI dört ana alanı ölçmektedir. “İstihdam” alanında kullanılan göstergeler, 55 ila 74 yaş arasındaki dört 5 yıllık grup için istihdam oranıdır. “Topluma katılım” alanı, gayri resmi bakım sağlanması, gönüllü faaliyetler ve siyasi katılıma ilişkindir. Üçüncü alan, fiziksel egzersiz, sağlık hizmetlerine erişim, bağımsız yaşayabilme, finansal güvenlik, fiziksel güvenlik ve yaşam boyu öğrenmeyi içermektedir. Son alan, aktif yaşlanma için kapasite ve olanak sağlayan ortama ayrılmıştır ve (sağlıklı) yaşam beklentisi, zihinsel refah, internet kullanımı, çevreyle aktif ilişkiler ve eğitim gibi yönleri dikkate almaktadır (UNECE, 2019). Tüm alanlar ve toplam skor 0 ile 100 arasında değişen bir yüzde olarak

ifade edilmektedir ve değer ne kadar yüksekse aktif yaşlanma sonucunun o kadar iyi olduğunu göstermektedir.

2018 AAI'si, 28 AB ülkesinde 27,7 ile 47,2 puan (AB ortalaması: 35,7) arasında değişmektedir. 2008'den 2016'ya kadar geçen sekiz yılda, genel AAI puanı AB ortalaması için 32,1'den 35,7'ye yükselmiştir. Alana özgü puanlar temelinde oluşturulan ülke kümeleri, her biri belirli bir aktif yaşlanma politikası zorluklarıyla karakterize edilen dört ana ülke grubunu tanımlamaktadır. İlk küme, yalnızca Orta Avrupa ve Akdeniz Üye Devletleri'nden (Bulgaristan, Hırvatistan, Yunanistan, Macaristan, İtalya, Polonya, Romanya, Slovakya, Slovenya ve İspanya) oluşmaktadır ve özellikle sosyal katılım alanında zorluklarla karşı karşıyadır. İkinci küme, Kıta Avrupası ve Akdeniz adalarına (Avusturya, Belçika, Kıbrıs, Fransa, Lüksemburg ve Malta) yayılmıştır ve ileri yaş gruplarında oldukça düşük istihdam oranlarına sahiptir. Çek Cumhuriyeti, Estonya, Almanya, İrlanda, Letonya, Litvanya ve Portekiz'den oluşan üçüncü küme, istihdam alanı dışındaki tüm alanlarda ortalama puanların altında kalmıştır. Sosyal katılım alanı, bu küme için en sorunlu alandır. Dördüncü küme olan "İskandinav" kümesi (Danimarka, Finlandiya, Hollanda, İsveç ve Birleşik Krallık), bağımsız yaşam alanı dışındaki diğer üç alanda ortalamanın oldukça üzerinde sonuçlara sahiptir. Bağımsız yaşam alanında ise ortalamanın biraz üzerindedir. Sonuç olarak, Avrupa'da Aktif Yaşlanma Endeksi'nin 2018 yılı verilerine göre, Kuzey ve Batı Avrupa'daki ülkelerin daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte endeksi oluşturan alanlar bakımından ülke puanları farklılık göstermektedir. Ekonomik krizler ve beraberinde gelen bütçe kısıtlarına rağmen Avrupa'da aktif yaşlanma puanları giderek artış eğilimi içindedir (UNECE, 2019).

Kuşaklar Arası Çatışmanın Doğası

Kuşak kavramı, "bir nesil, doğal soy çizgisindeki tek bir aşama veya dereceden oluşan akrabalık ilişkilerini ifade eden bir terim"dir (Alwin ve McCammon, 2003). Yaşamın bir döneminde bir dizi sosyal, ekonomik, teknolojik ve/veya politik koşulları deneyimlemiş olması nedeniyle ayırt edici özellikleri olan bir grubu ifade etmektedir (Stoker, 2014). Çatışma ise, "uyumsuz hedefler, kıt kaynaklar ve hedeflere ulaşmada başkalarının müdahalesini algılayan birbirine bağlı en az iki taraf arasındaki mücadeledir" (Hocker ve Wilmot, 1991). Taraflar arasında çeşitli konular ve sorunlar hakkındaki

uyumsuzluk nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Bunlar zaman, yönetim, finans, alışkanlıklar, kişilik, siyasi ya da inanç gibi farklı olgular olabilir ve muhtemel eşitsizlik kaynaklarını temsil etmektedir. Özellikle kıt kaynakları toplumdaki gruplar arasında yeniden dağıtma durumunda belirgindir.

Kuşaklar arası çatışma, yaşlıların fayda ve ayrıcalıklardan yararlanması; genç insanların zorluklarla karşı karşıya kalması ve birincisinin ikincisinin pahasına var olmasını ifade etmektedir (Willetts, 2010). Bu nedenle, genç insanlar güçlü bir adaletsizlik duygusuna sahiptirler ve yaşlıların ayrımcılık ve dezavantaj yaşadıklarına dair herhangi bir önermeyi desteklemezler.

Başka bir deyişle kuşaklar arası çatışma, kamu kaynaklarının yaş grupları arasında adil dağılımı konusunda yaşlı ve genç nesiller arasındaki kolektif gerilimi ve düşmanlığı ifade etmektedir. Çoğunlukla kuşaklar arası eşitlik tartışması bağlamında, yaşlı nüfusa yönelik programların maliyeti ve adaleti hakkında devam eden bir kamu diyalogu bağlamında değerlendirilmektedir. Kuşaklar arası eşitlik konusundaki tartışmanın başlangıcı, yaşlı yetişkinleri destekleyen ve onları yoksulluktan kurtaran kamu politikalarının bir sonucu olarak yirminci yüzyılın üçüncü çeyreğinde yaşlı ve genç Amerikalı bireylerin refahının farklılaştığı gözlemine dayanmaktadır (Preston, 1984).

Avrupa’da Kuşaklar Arası Çatışmaya Dair Kanıtlar

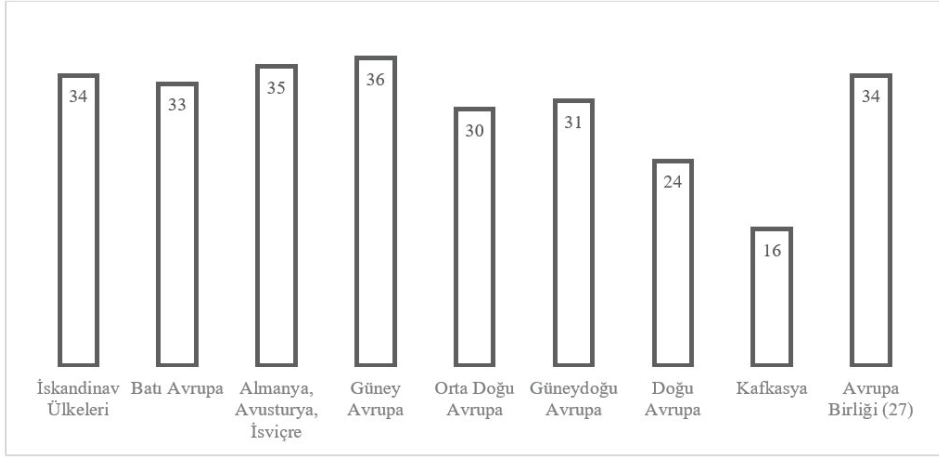
Kuşaklar arası çatışma kavramı, kararlarda bireysel çıkarlara başvurarak harekete geçildiğini ileri süren siyaset biliminden ve rasyonel seçim teorilerinden türetilmiştir (Campbell vd., 1980). Bu nedenle genellikle kuşaklar arası çatışma, yaşın politika tercihi üzerindeki etkisiyle ya da yaşlı ve gençlere yönelik kamu tarafından finanse edilen sosyal harcamalar arasındaki fark ile görünür kılınmaktadır. Ek olarak, yaşlı bağımlılık oranları da kuşaklar arası çatışmanın varlığına dair önemli bir gösterge olarak kabul edilmektedir. Avrupa’da kuşaklar arası çatışma: yaşlı bağımlılık oranları, politika tercihleri ve kamu sosyal harcamalarındaki farklılıklar çerçevesinde incelenecektir.

Yaşlı Bağımlılık Oranları

Demografik yaşlanma ve refah sağlanması konusundaki kriz söylemi, kuşaklar arasındaki dayanışma için bir tehdit olarak algılanmaktadır (Pickard, 2019). İnsan yaşamının bir evresi olarak nitelendirilen yaşlılık, emeklilik

kurumu ve yaşa dayalı emeklilik hükümlerinin getirilmesi yoluyla standartlaştırılmış yaşam akışının önemli bir bileşeni haline gelmiştir. Ücretli istihdamdan bu şekildeki bir kopuş, yaşlı insanları “toplumun üretken olmayan üyeleri” olarak marjinalleştirebilir (Timonen, 2016). “Emeklilik” kavramının toplum tarafından boş zaman ve dinlenme dönemiyle ilişkilendirilmesi, aynı zamanda, yaşlı insanların işgücü piyasasına katılımlarını genişletmek ve onlara bir dereceye kadar üretken bir meşguliyet sağlanmasını içeren ahlaki ve ekonomik zorunluluklar çatışmaktadır (Moddy, 2001).

Nüfusun yaşlanması beraberinde sağlık hizmetleri, emeklilik ve sosyal koruma sistemleri olmak üzere üç alanda önemli zorluklar getirmektedir (BM, 2019). Toplumların yaşlanması, işgücü piyasasını, emeklilik sistemlerinin finansmanını etkileyerek sağlık ve uzun süreli bakım maliyetlerini artıracaktır (Moody, 2006). Bu, genç nesiller üzerindeki mali yükün artması anlamına gelir ve refah devletinin uzun vadeli sürdürülebilirliğini de tehdit edebilir. Ek olarak, bu genç kuşaklar için bir bakım yükü anlamına da gelmektedir. Ailecilik, ailenin ihtiyaçlarının bireysel ihtiyaçlardan daha fazla önceliklendirilmesiyle ilgilenen teorik bir kavramdır (Takagi ve Silverstein, 2006). Birçok yaşlı, anne babaya saygı gibi geleneksel normlara tutunarak bakımları ile ilgili ailelerine güvenmeye devam etmektedir. Bununla birlikte sosyo-ekonomik koşullar ve toplumsal hayata uyum sağlama zorunluluğu ailelerin yaşlılara destek konusundaki yeteneğini sınırlamaktadır. Birçok yetişkin, toplumunun iş ve eğitim beklentilerini yerine getirirken geleneksel ailevi yükümlülüklerini de yerine getirmenin yollarını bulmaya çalışmaktadır. 15-64 yaş aralığındaki her 100 birey için 65 yaş ve üstü yaş grubundaki birey sayısı yaşlı bağımlılık oranını ifade etmektedir. Aşağıda Grafik 1’de Avrupa’da bölgelere ait 2019 yılı yaşlı bağımlılık oranları gösterilmiştir:

Grafik 1. 2019 Yılı Yaşlı Bağımlılık Oranları (%)

Kaynak: European Demographic Datasheet 2020

2019 yılında yaşlı bağımlılık oranlarını gösteren Grafik 1 incelendiğinde, Avrupa’da yaşlı bağımlılık oranlarının Kafkasya ve Doğu Avrupa hariç benzerlik gösterdiği, yaşlı bağımlılık oranının ortalama %34 civarında ve yüksek olduğu görülmektedir. Bu Avrupa’da yaşlı nüfusun fazla ve dolayısıyla genç nüfus üzerindeki baskının yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Nüfusun yaşlanması, küçülen bir işgücünün, nüfusun genel olarak başkalarına bağımlı olduğuna inanılan kısmını (çocuklar ve yaşlılar) destekleyip destekleyemeyeceği konusundaki endişeleri arttırmaktadır.

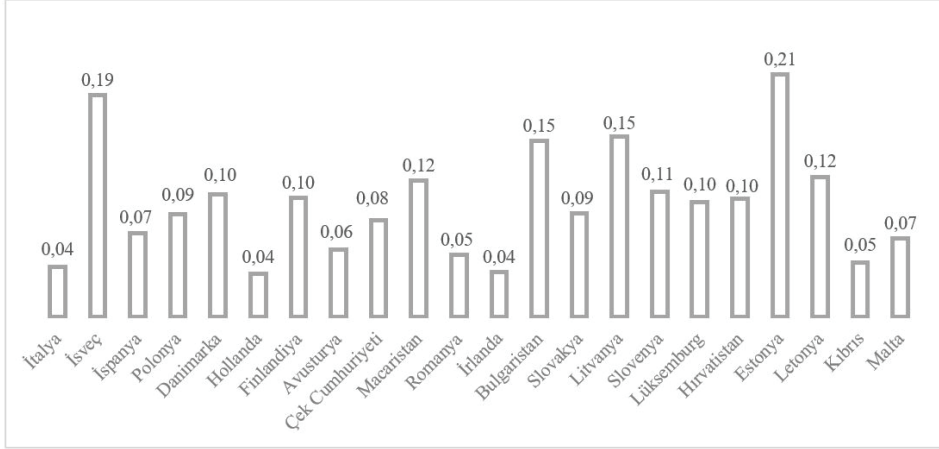
AB’nin yaşlı bağımlılık oranının önümüzdeki yıllarda önemli ölçüde artacağı tahmin edilmektedir. 2010’da yaklaşık %29’dan 2019’da %34’e yükselmiş ve 2070’te daha da artarak %59’a yükseleceği beklenmektedir. Başka bir deyişle, 2010’da 65 yaş ve üzeri her kişiye, dört kişiden az çalışan karşılık gelirken; 2070 yılında her kişiye, iki kişiden az çalışan karşılık gelecektir (European Commission, 2020).

Politika Tercihleri ve Kamu Sosyal Harcamalarındaki Farklılıklar

Nüfusun yaşlanması, sosyal manzarayı değiştirmekte ve çok yönlü sonuçlar doğurmaktadır. “Toplumun grileşmesi” olarak adlandırılan bu durum, yaşlıların artan sayısı ve dolayısıyla siyasi temsil gücüne bağlı olarak toplumdaki kaynak dağılımını yaşlılar lehine çarpık hale getirmiş olabilir. Kamusal alanda, belirli bir vergi geliri çeşitli transfer programlarına harcanabilir; aynı şekilde, çocuk

bakımı, analık yardımı ve emekli maaşları, uzun süreli bakım ve diğer yaşlılık yardımlarına kadar değişen yaşa bağlı kamu desteği farklılık gösterebilir. Bir demokraside, bu farklılıklar sandık, kampanya veya lobi faaliyetleri yoluyla ifade edilmektedir. Örneğin, yaşlanan bir toplumda, ortalama seçmen yaşı arttıkça yaşlıların görece siyasi gücü artabilir, bu da öğrencilere veya ailelere yönelik kamu harcamalarında bir azalmaya yol açabilir. Daha spesifik olarak, eğer bir nesil kamu harcama payını kendi lehine orantısız bir şekilde artırmayı başarır, siyasi sürecin bu sonucu nesiller arası çatışma yaratır çıkarımı yapılabilir. Bu nedenle, yaşlılara yönelik artan kamu harcamaları payının genç nesilleri destekleyen yatırımlarda bir gerilemeye neden olup olmadığını araştırılmaktadır (Grob ve Wolter 2007). Hızla yaşlanan bir toplumda, kişisel çıkarlar doğrultusunda yaşlı insanların emeklilik gibi kendilerine doğrudan fayda sağlayan alanlardaki sosyal harcama artışlarını desteklemeye yönelteceği varsayılmaktadır (Goerres ve Tepe, 2010). Refah devleti harcamalarına yönelik tutumlar, yaş grubuna göre değişiklik göstermektedir: Yaşlılar, sosyal güvenlikteki artışları; gençler, eğitim harcamaları gibi politikadaki genişlemeleri desteklemektedir (Bussemeyer vd., 2009). Kuşaklar refah harcaması tercihlerinde özgecirdir. Toplumun grileşmesi, bütçe tahsisini yaşlılar lehine çevirmektedir. Çarpık bütçeler ve eşit olmayan siyasi ağırlık kuşaklar arasındaki etkileşimi etkilemekte ve sürtüşmeler yaratmaktadır.

Eğitim de diğer refah politikaları da refah devletinin bileşenleri olmasına rağmen, eğitime yapılan yatırım ile diğer refah politikalarına yapılan yatırım arasında bir ödünleşim olduğu öne sürülmektedir (Flora ve Heidenheimer, 1981). Ödünleşim tezi, eğitim ve sosyal güvenlik programlarının alternatif stratejiler olarak görüldüğü varsayımına dayanmaktadır (Flora ve Heidenheimer, 1981, s. 269). Başka bir deyişle, eğitime yapılan fazladan yatırımlar diğer refah politikalarına yapılan yatırımlarda kısıtlamaları beraberinde getirmektedir. Bu kapsamda ülkelerin ya önleyici ve ileriye dönük olarak eğitime ya da geriye dönük ve telafi edici sosyal sigorta programlarına yatırım yaptığı kabul edilmektedir (Allmendinger ve Leibfried, 2003). Aşağıda Grafik 2'de seçili Avrupa ülkelerinde kamu tarafından gerçekleştirilen eğitim harcamalarının emeklilik harcamalarına oranı gösterilmektedir:

Grafik 2. 2018 Yılında Kamu Tarafından Eğitime Yapılan Sosyal Sosyal Harcamaların Emeklilik Sosyal Harcamasına Oranı (%)

Kaynak: (Eurostat, 2022a; Eurostat, 2022b)

Grafik 2 incelendiğinde, ülkelerin eğitim harcamalarıyla emeklilik harcamaları arasındaki farkın kıyaslanamayacak derecede yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim harcamaları ve emeklilik harcamalarının daha yakın olduğu ülkeler, %21 ile Estonya ve %19 ile İsveç'tir. Eğitim ve emeklilik harcamaları arasındaki farkın en fazla olduğu ülkeler ise, %4 ile İtalya, Hollanda, İrlanda, Kıbrıs ve %5 ile Romanya ve Kıbrıs'tır. Diğer yandan, Finlandiya, Danimarka gibi sosyoekonomik olarak gelişmiş ülkelerde de eğitim ve emeklilik harcamaları arasında fark fazla olsa da bu ülkelerde eğitime yapılan harcamaların yüksek oranda olmasının kuşaklar arası olası bir çatışmayı engelleyeceği şeklinde bir yorum mümkündür.

Bununla birlikte, kuşaklar arası dayanışma ve karşılıklılık, bu tür varsayımlara karşı, insan tercihlerinin kişisel çıkarlarla motive edilmediğini gösteren kanıtlara dayanmaktadır. Dayanışma, farklı yaşlardaki insanların empati kurmasına neden olduğu için, refah programlarına yönelik tutumu etkilemede kritik bir rol oynamaktadır (Goerres ve Tepe, 2010). Örneğin, büyükanne ve büyükbabalar, torunlarının kaliteli bir okula gitme fırsatına sahip olmalarını istedikleri için erken eğitime yapılan harcamaları destekleyebilir. Ailesel bir bağlamda, bireysel davranışlar çıkarıcı olmaktan çok özgecil olabilir (Becker, 1981). Ayrıca, bazı durumlarda, farklı nesiller, önemli ölçüde farklı sosyal değerlere veya ideolojilere bağlı kalarak durumu daha da karmaşık hale getirebilir. Huddy vd. (2001), gençlerin uzun vadeli kişisel çıkarlarının aynı zamanda emekli

maaşlarında bir artış görme arzusunu motive ettiğini ve böylece kuşaklar arasındaki çatışmayı ortadan kaldırdığını öne sürmektedir. Benzer şekilde Rhodebeck, kişisel çıkar modeline önemli bir şüphecilikle yaklaşmaktadır ve ayrışmada yaşın etki düzeyinin bireyin mevcut politik yaklaşım ve görüşlerine bağlı olduğuna dair kanıtlar ortaya koymuştur (Rhodebeck, 1993). Goerres ve Tepe (2010), yaşın etkisinin mikro düzeyde kuşaklar arası ilişkilere büyük ölçüde bağlı olduğuna ve ülkenin sosyal, politik ve ekonomik bağlamından daha az öneme sahip olduğuna dair kanıtlar bularak benzer bir çizgi izlemektedir. Bu durumlarda, kuşaklar arası çatışma yokmuş gibi görünebilir, ancak aslında yalnızca gizlenmiştir.

COVID-19 Pandemisiyle Birlikte Kuşaklar Arası Çatışma

Aralık 2019'da Çin'in Wuhan şehrinde etiyolojisi bilinmeyen ciddi bir solunum yolu hastalığı tespit edilmiş, bu hastalık bulaşıcı bir hastalık olarak tanımlanmıştır ve COVID-19 olarak adlandırılmıştır. Virüsün hızla yayılması ve dünya çapında artan vaka sayısı nedeniyle, Dünya Sağlık Örgütü COVID-19'u küresel bir salgın ilan etmiştir. Kamu sağlığının korunmak, insan haklarını da gözeterek ekonomik ve sosyal zararı en aza indiren önlemleri uygulamak gibi zorlukları içeren bu pandeminin etkilerini, morbidite ve mortalite açısından özellikle nüfusu daha yaşlı olan ülkeler daha geniş ölçekte hissetmiştir.

COVID-19 pandemisi aynı anda hem nüfusu virüsten koruma hem de ekonomik iyileşmeyi teşvik etme ihtiyacına yönelik politika yanıtları gerektirdiğinden kuşaklar arasındaki gerilimi artırma potansiyeline sahiptir. Pandemi evreninde kuşaklar arası çatışma, Virüs nedeniyle daha fazla risk altında olan yaşlılar ile virüsten daha az fakat pandemi nedeniyle yaşanan ekonomik durgunluktan potansiyel olarak daha fazla etkilenen gençler arasındaki çıkar farklılığını yansıtmaktadır (Blanchflower ve Bell, 2020).

COVID-19 pandemisi, yaşlıların bakımı da dahil olmak üzere dünya genelinde yaşlılara karşı bakış açısını olumsuz yönde etkilemiş ve yaşlı ayrımcılığını artırmıştır. Kamusal söylemde yaşlılar artık daha fazla bağımlı, kırılabilir ve topluma katkıda bulunmayan bireyler olarak tasvir edilmişlerdir (Hagestad ve Uhlenberg, 2005).

Gençlere ise yaşlılara karşı sorumluluk ve beraberinde gelen sosyal ve ekonomik maliyetler yüklenmiştir. Kıt kaynakların, tedavinin ve bakım

hizmetinin yaşa dayalı olarak paylaştırılmasına yönelik öneriler nedeniyle gençlerin hayati ihtiyaçlarını bir kenara bırakmaları beklenmiştir (Gandhi ve Patel, 2020). Bu durum, zaten yaşlara bölünmüş olan toplumlarda, genç ve yaşlılar arasındaki ayrımı güçlendirmiştir (Hagestad ve Uhlenberg, 2005).

Gençler ve yaşlılar arasındaki büyüyen bölünme, gençlerin durumla ilgili öfkelerini ve kızgınlıklarını açıkça dış grup olarak gösterilen yaşlı yetişkinlere yönelmelerine de neden olmuştur. Gençler, yaşlı yetişkinler ve yaşlanmaya yönelik bu olumsuz tasviri ve mesajları içselleştirebilir (Levy, 2009). Sonuç olarak, COVID-19 pandemisi bizi önemli bir tehditle karşı karşıya olan bir toplumda nesiller arasındaki karşılıklı beklenti ve yükümlülüklerin (yeniden) müzakere edilmesiyle ilgili ciddi zorluklarla karşı karşıya bırakmıştır. COVID-19 pandemisi süresince ortaya çıkan bu kanıtlar, kuşaklar arasındaki keskin farkı ve çatışmayı ortaya koymaktadır. Aşağıda Tablo 2’de COVID-19 pandemisi ve kuşaklar arası çatışma ilişkine dair göstergeler özetlenmiştir:

Sonuç

Nüfusun yaşlanması ve Avrupa toplumunun demografik manzarası, yaşlılığı bir gerileme dönemi ve emeklilikle ilişkilendiren geleneksel yaşam tarzı anlayışının artık gerçekçi ve sürdürülebilir olmadığı bir noktaya getirmiştir. Avrupa’da bağımlılık üzerinden yürütülen yaşlılıkla ilgili geleneksel tartışmaların yerini aktif yaşlanma kavramı üzerinden yürütülen tartışmaların alıyor olması, yaşlanan toplumlarda yaşlılara yönelik tutumlar bağlamında önemlidir. Bununla birlikte, birçok Avrupa ülkesi, 2010 mali krizinden bu yana kemer sıkma politikalarına öncelik vermiştir ve bugün ülkeler bunu COVID-19 pandemisi bağlamında yapmaya devam etmiştir. Mevcut durum, kolektif bir yaklaşımı gerektiren kuşaklar arası dayanışma için tehditleri artırmıştır. Ülkelerin yaşlıları korumak ile genç insanlar için gelecek sağlamak arasında zor bir seçim yapması gerektiği şeklindeki inanış ve birinin ihtiyaçlarının diğerinin ihtiyaçlarından daha ağır bastığı algısı, başka bir deyişle, yaşlılar ayrıcalıklardan ve avantajlardan yararlanırken gençlerin zorluklarla ve belirsiz bir gelecekle karşı karşıya kaldığı kuşaklar arası bir çatışmanın var olduğu yönündeki görüş, son üç yıldır özellikle Avrupa üzerinde yıkıcı etkileri olan COVID-19 pandemisiyle güçlenmiştir. COVID-19 pandemisi, kırılgan ve savunmasız olan yaşlıların bakımına yönelik tartışmaları alevlendirmiş ve bu bakımı sağlamak için mevcut sistemlerin eksikliklerini ortaya çıkarmıştır. Bu durum, kuşaklar arası çatışmaya yeni bir boyut kazandırmıştır.

Tablo 2
COVID-19 ve Kuşaklararası Çatışma İlişkisi Göstergeleri

Virüsten Korunma İhtiyacı	Tedavide Öncelik	Ekonomik Faydalar
<p>Yüksek riskli yaşlılar ve kuralları çiğneyen gençler Kuşaklar arası gerilim, bazı gençlerin maske takmaya veya sosyal izolasyon önlemlerine uymaya direnmesi sonucu öfke ve nefret şeklinde kendini göstermiştir.</p> <p>Gençler için kalıplaşan savunmasız, kırılabilir, bağımlı “yaşlı” tutumu Yaşlı yetişkinlere yönelik aşağılayıcı imalar, olumsuz klişeler ve önyargılı söylemler, yaşa dayalı ayrımcılığı ortaya koymaktadır. Pandemi, yaşlı nüfuslara yönelik yeni olmayan önyargı konusunu gün ışığına çıkarmıştır.</p> <p>İzolasyon nedeniyle yaşlılar için karşılanamayan ihtiyaçlar; bakım yükü artan gençler Pandemi sürecinde yaşlılara karşı sorumluluğu, sosyal maliyetleri gençlere yüklenmiştir.</p> <p>İzolasyon nedeniyle yaşlıların artan yalnızlığı; gençlerin daha aktif hayatı Yaşlıların hareket güçlükleri ve yetersiz çevre koşulları nedeniyle sosyal, eğlence, dini ve eğitici faaliyetler için zaten daha az dışarı çıkıyor olmalarının yanı sıra pandemi ile artan yalnız yaşam sosyal etkileşim için daha az fırsata sahip olma olasılıklarını artmaktadır. Bu nüfus ayrıca daha az çevrimiçi iletişim sistemi kullanmaktadır. Bu nedenle, yaşlı yetişkinler özellikle sosyal izolasyon ve sosyal mesafe önlemlerinin zorunlu kıldığı yalnızlıktan kaynaklanan risklere daha fazla maruz kalmıştır.</p>	<p>Sağlık kaynakları öncelikle genç hastaların, peki yaşlıların yaşam hakkı? Pandemi ve buna bağlı olarak sağlık sistemlerine aşırı yüklenme riski, sağlık kaynaklarının öncelikle genç ve yetişkin hastalara tahsis edilmesi konusunda tartışmalara yol açmıştır. Bu olasılık, yaşam hakkı ve profesyonellerin kimin hayatta kalıp kimin öleceğine ilişkin kararları da dahil olmak üzere temel etik meselelere ilişkin tartışmaları ortaya çıkarmıştır. Pandemi sırasında nüfus gruplarına sağlanan tedavi düşünüldüğünde bu durum açıkça görünürlük kazanmıştır.</p>	<p>Kapanan yaşlılar; çalışmaya devam eden gençler Kıt kaynakların yaşa dayalı olarak paylaştırılmasına yönelik öneriler nedeniyle gençlerin hayatı ihtiyaçlarını bir kenara bırakmaları beklenmiştir.</p> <p>Ekonomik durgunluktan en fazla etkilenen gençler Pandemiyle beraber yaşanan ekonomik durgunluktan potansiyel olarak daha fazla etkilenen/ risk altında olduğu düşünülen gençler olmuştur.</p> <p>Yaşlıların artan bakım maliyeti; maliyeti karşılayan gençler Pandemi sürecinde yaşlılara karşı sorumluluğu, ekonomik maliyetleri gençler yüklenmiştir.</p>

Kaynak: (Jin vd., 2021; Seung-Pyo vd., 2021; Ellerich-Groppe vd., 2021; Cristini ve Trivin, 2022).

COVID-19 pandemisi öncesinde Avrupa için en çok tartışılan zorluklardan biri, emekli sayısındaki artış ve çalışma çağındaki nüfustaki azalma nedeniyle tehdit altında olan emeklilik sistemlerinin sürdürülebilirliği idi. Nüfusun yaşlanmasıyla ortaya çıkan emekli sayısındaki artış finansal sürdürülebilirlik sorununa yol açmış, aynı zamanda, ekonomik büyümeyi sürdüreceği ve sosyal yardımın sağlanmaya devam etmesini sağlayacak insan gücü sıkıntısına da neden olmuştur. Bu zorluk, birçok hükümet tarafından emeklilik yaşının yükseltilmesi, emeklilik yaşının yaşam beklentisindeki değişikliklere uygun hale getirilmesi ve erken emeklilik

seçeneklerinin sınırlandırılması gibi öncelikle yaşlı işçilerin istihdam oranlarını artırmaya çalışan önlemler yoluyla ele alınmıştır. Ek olarak, emeklilik hakkı düzeyi ve kapsamı revize edilmiştir. İkinci zorluk, yaşlanmanın gerektirdiği temel bakım, sağlık bakımı ve uzun süreli bakımın sağlanmasıdır. Bakım sistemi ve politikaları hem bakım verenlerin hem de bakım alıcıları olan yaşlıların refahı ve hayatı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Artan yaşlı oranları Avrupa’da bakım sisteminin finansmanını zorlaştırmıştır. Emeklilik ve bakıma ayrılan kamu sosyal harcamalarındaki artış, yaşlı oranlarındaki artışın yaşlıların siyasal gücünü artırması ve kamusal tercihleri etkilemesi, yaşlı bağımlılık oranlarındaki artış ve beraberindeki bütçe kısıtı Avrupa’da kuşaklar arası çatışmanın varlığını kanıtlarını oluşturmaktadır. Tüm bunlar ve kuşaklar arası dayanışma ise aktif yaşlanma çerçevesini gerekli kılmaktadır. Yaşlanma politikası ile yaşlılara bağımsız, sağlıklı ve güvenli yaşam sağlanmasının sadece yaşlıların yaşam kalitesini iyileştirmekle kalmaz, aynı zamanda, kuşaklar arası çatışma olasılığını azaltır. Aktif yaşlanma politikaları bu açıdan önemli bir politika olarak kabul edilebilir.

COVID-19 pandemisi öncesindeki görünüm, pandemiyle birlikte gelen izolasyon, yeni bütçe kısıtları, artan bakım yükü ve maliyeti ile perçinlenmiştir. İzolasyon önemleri, yüksek riskli olarak sınıflandırılan yaşlıların ihtiyaçlarının karşılanmasını zorlaştırmış ve onları yalnızlaştırmış, daha aktif olan gençler ile yaşlılar arasındaki iletişimi zayıflatarak kuşaklar arasında bağ kurmayı güçleştirmiştir. Yine yüksek riskli bir grup olmaları bakımından yaşlıların bu süreçteki ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılama sorumluluğu hayati riskler pahasına gençlere yüklenmiştir. Gençler, artan sosyal bakım ve sağlık bakımı maliyetleri ile yaşanan ekonomik durgunluk olmak üzere çifte bir zorluğu göğüslemek zorunda kalmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça/References

Allmendinger, J., & Leibfried, S. (2003). Education and the welfare state: The four worlds of competence production. *Journal of European Social Policy*, 13(1), 63–81.

- Becker, G.S. (1981). *A treatise on the family*. Cambridge: Harvard University Press,.
- Blanchflower, D. & Bell, D. (22 Mayıs 2020). We must act now to shield young people from the economic scarring of Covid-19. *Guardian*. Erişim adresi: <https://www.theguardian.com/society/2020/may/22/we-must-act-now-to-protect-young-people-from-the-economic-scarring-of-covid-19>.
- Busemeyer, M.R., Goerres, A. & Weschle, S. (2009). Attitudes towards redistributive spending in an era of demographic ageing: The rival pressures from age and income in 14 OECD countries. *Journal of European Social Policy*, 19 (3), 195-212.
- Campbell, A., Converse, P. E., Miller, W. E. & Stokes, D. E. (1980). *The american voter*. University of Chicago Press.
- Cristini, A., & Trivin, P. (2022). Close encounters during a pandemic: Social habits and inter- generational links in the first two waves of COVID-19. *Economics & Human Biology*, 101180.
- Del Barrio E., Marsillas, S., Buffel, T, Smetcoren, A. S., & Sancho, M. (2018). From active ageing to active citizenship: The role of (age) friendliness. *Social Sciences*, 7(8), 134.
- Dyk, S. van. (2014). The appraisal of difference: Critical gerontology and the active-ageing-paradigm. *Journal of Aging Studies*, 31, 93–103,.
- Ellerich-Groppe, N., Pfaller, L., & Schweda, M. (2021). Young for old—old for young? Ethical perspectives on intergenerational solidarity and responsibility in public discourses on COVID-19. *European Journal of Ageing*, 18(2), 159-171.
- European Commission. (2006). *The demographic future of Europe – From challenge to opportunity*. Brussels: Commission of the European Communities.
- European Commission. (2020). 2021 Ageing Report, Underlying Assumptions and Projection Methodologies. Institutional Paper 142. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/ip142_en.pdf
- European Demographic Datasheet 2022. Erişim adresi: <https://www.populationeurope.org/en/>
- European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (2018). Active ageing. Erişim adresi: <https://www.eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/industrialrelations-dictionary/active-ageing>
- Eurostat(2021). Population structure and ageing. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_structure_and_ageing.
- Eurostat (2022a). Erişim adresi: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tps00103>
- Eurostat (2022b). Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/enpe_educ_figdp
- Flora, Peter. & Heidenheimer, Arnold. J. (1981). The historical core and changing boundaries of the welfare state. In P. Flora ve A. J. Heidenheimer (Eds.), *The development of welfare states in Europe and America*. New Jersey: The State University.

- Foster, L & Walker, A. (2021). Active ageing across the life course: Towards a comprehensive approach to prevention. *BioMed Research International*.
- Gandhi, R., & Patel, A. (2020). What if two COVID-19 victims need ventilators and just one is available? Health care providers need a well-organized response grounded in science and ethics as the U.S. responds to the pandemic. *Scientific American*.
- Goerres A., & Tepe, M. (2010). Age-based self-interest, intergenerational solidarity and the welfare state: A comparative analysis of older people's attitudes towards public childcare in 12 OECD countries. *European Journal of Political Research*, 49(6): 818– 851.
- Grob, U., & Wolter, S.C. (2007). Demographic change and public education spending: A conflict between young and old?. *Education Economics*, 15(3): 277-92.
- Hagestad, G. O., & Uhlenberg, P. (2005). The social separation of old and young: A root of ageism. *Journal of Social Issues*, 61(2), 343–360.
- Havighurst, R. J. (1961). Successful aging. *The Gerontologist*, 1, 8–13.
- Hocker, J. L. & Wilmot, W.W. (1991). *Interpersonal conflict*. Dubuque, IA: Wm. C. Brown.
- Huddy, L., Jones, J. M., & Chard, R. E. (2001). Compassionate politics: Support for old-age programs among the non elderly. *Political Psychology*, 22(3), 443-471.
- Jin, S., Balliet, D., Romano, A., Spadaro, G., Van Lissa, C. J., Agostini, M., ... & Leander, N. P. (2021). Intergenerational conflicts of interest and prosocial behavior during the COVID-19 pandemic. *Personality and Individual Differences*, 171.
- Jun, S. P., Yoo, H. S., & Lee, C. (2021). Young people are not blameworthy: the generation's awareness of COVID-19 and behavioral responses. *Scientific Reports*, 11(1), 1-10.
- Kinsella, K. & Phillips, David R. (2005). Global aging: The challenge of success. *Population Bulletin*, 60(1), 1-44.
- Lain, D. (2016). *Reconstructing retirement*. Bristol: Policy Press.
- Levy, B. R. (2009). Stereotype embodiment: A psychosocial approach to aging. *Curr Dir Psychol Sci*, 18, 332–336.
- Lorenzo-López, L., Maseda, A., de Labra, C., Regueiro-Folgueira, L., Rodríguez-Villamil, J. L. & Millán-Calenti, J.C. (2017). Nutritional determinants of frailty in older adults: A systematic review. *BMC Geriatr*, 17, 108.
- McCammon, R. J. (2006). Generations, Cohorts, and Social Change. *Handbook of the Life Course*, 1, 23.
- Moody, H. R. (2006). *Aging: Concepts and controversies*. Thousand Oaks: Pine Forge Press.
- Pickard, L. (2019). Age war as the new class war? Contemporary representations of intergenerational inequity. *Journal of Social Policy*, 48(2), 369–386.
- Preston, S. H. (1984). Children and the elderly: Divergent paths for America's dependents. *Demography*, 21(4), 435-457.

- Rhodebeck, Laurie A. (1993). The politics of greed? Political preferences among the elderly. *Journal of Politics*, 55, 342–64.
- São José, J., & Teixeira, A. (2014). Envelhecimento ativo: Contributo para uma discussão crítica. *Análise Social*, 210, 28–54.
- Stoker, L. (2014). Reflections on the Study of Generations in Politics. *The Forum* 12(3), 377-396.
- Takagi, E. & Silverstein, M. (2006) Intergenerational coresidence of the Japanese elderly: Are cultural norms proactive or reactive? *Research on Aging*, 28(4), 473-492.
- Timonen, V. (2016). Beyond successful and active ageing: A theory of model ageing. Bristol: Policy Press.
- United Nations Economic Commission for Europe (2019). 2018 Active Ageing Index Analytical Report. Erişim adresi: https://unece.org/DAM/pau/age/Active_Ageing_Index/ECE-WG-33.pdf
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2017). *World Population Prospects: The 2017 Revision, Key Findings and Advance Tables*.
- United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2019). *World Population Prospects 2019: Highlights*.
- Urrutia Serrano, A. (2018). Envejecimiento activo: un paradigma para comprender y gobernar. *Aula Abierta*, 47(1), 29-36.
- Walker, A. (2006), “Active Ageing in Employment, Its Meaning and Potential”, *Asia-Pacific Review*, Vol.13, No.1, pp.79-93
- Willetts, D. (2010). *The Pinch: How the baby boomers took their children's future-and why they should give it back*. Atlantic Books Ltd.
- World Health Organization (2002). Active ageing: A policy framework. World Health Organization. Erişim adresi: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/6721.5>

